

Η ΑΥΡΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ, Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ

Στις 20 Ιανουαρίου συμπληρώθηκε ένας χρόνος από τότε που έφυγε από τη ζωή η Αύρα Θεοδωροπούλου.

Ο Σ.Δ.Γ. τιμώντας την μνήμη της Προέδρου του ώργάνωσε το σημερινό φιλολογικό μνημόσυνο, στο οποίο είχατε την καλωσύνη να προσέλθετε, για να τιμήσουμε μαζί τη μνήμη της, και μου έκαμε τη μεγάλη τιμή να μου αναθέσει να σκιαγραφήσω τη ζωή και το έργο της. Αλλά αυτό, για την τόσο πολύπλοκη προσωπικότητα της Αύρας Θεοδωροπούλου, και μάλιστα στα περιορισμένα χρονικά όρια μίας σύντομης ομιλίας, είναι έγχείρημα δυσχερέστατο.

Η Αύρα Θεοδωροπούλου, το γένος Δρακοπούλου γεννήθηκε στην Αδριανούπολη, το έτος 1880 και ανήκε σε εύπορη αστική οικογένεια. Έλαβε άρτια εγκυκλοπαιδική μόρφωση, γνώριζε άριστα δύο ξένες γλώσσες, και έσπούδασε ιδιαίτερος ιστορία της Μουσικής και πιάνο.

Η Αύρα Θεοδωροπούλου στάθηκε σε όλη της τη ζωή, κατά βάση, μια επαγγελματίας γυναίκα. Εργάστηκε 52 δλόκληρα χρόνια ως Καθηγήτρια του πιάνου και της ιστορίας της Μουσικής στα Ώδεια Αθηνών, Έλληνικό και Έθνικό, και έως το τέλος της ζωής της ως μουσικός κριτικός έγραφε επαγγελματικά σε διάφορες εφημερίδες και περιοδικά.

φαίνονται οί μεγαλόπνοες επιδιώξεις τῆς Αὔρας Θεοδωροπούλου, καί τῶν ἀξίων συνεργατριῶν της, γιά τήν γενική πρόοδο καί ἐξέλιξη τῆς Ἑλληνίδας. Ἀναφέρω μερικές, χαρακτηριστικά: Ἡ καταπολέμηση τῆς Σωματεμπορίας, ἡ ἐκπαιδευτική μεταρρύθμιση, ἡ γενική καί εἰδική μόρφωση τῆς γυναίκας, καί τοῦ παιδιοῦ, ἡ σύσταση παιδικῶν δικαστηρίων, ἡ ἐξίσωση μισθῶν καί ἡμερομισθίων ἀνδρῶν καί γυναικῶν, ἡ ἀναζήτηση τῆς πατρότητος τῶν φυσικῶν τέκνων. Ἡ ἀνακίνηση ὄλων αὐτῶν τῶν νέων γιά τήν ἐποχή ἐκείνη θεμάτων, ἀπό τήν Αὔρα καί τίς συνεργατρίες της, ἀνάμεσα σέ προλήψεις καί δημιουργημένες καταστάσεις, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, προδίδουν τήν βαθειά πίστη τῆς Αὔρας εἰς τήν ἐξύψωση τῆς Γυναίκας, καί τήν ἀπόλυτη αὐτοπεποίθησή της στό θέμα γιά τὸ ὁποῖον ἀγωνίσθηκε ὅλη τῆ ζωή, αὐτὴ δὲ ἡ αὐτοπεποίθησή της ἔδινε τὸ θάρρος νὰ ἀντιμετωπίζη ὄχι μόνον ἀνυπέρβλητες δυσκολίες ἀλλὰ συχνὰ καί τὸν χλευασμό! Καί ὁμως ἡ Αὔρα παρέμεινε πιστὴ στὴν ἰδέα τῆς ἰσότητος τῆς Γυναίκας καί στὴν ἐπιδίωξη κάθε γενικῆς προόδου. Ἡ Αὔρα ἦταν ἀληθινὰ ὁ πρωτοποριακὸς ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς της, καί ἔτσι παρέμεινε ἕως τὸ τέλος τοῦ βίου της.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς 1922—1923, ἡ Αὔρα μὲ τίς συνεργατρίες της Ἑλμίνα Παντελάκη καί Ἄννα Παπαδημητρίου, ἴδρυσε οἰκοτροφεῖο γιά τὰ προσφυγόπουλα, τὴν Ἑθνικὴ Στέγη, μὲ πλήρες ἀπὸ τότε Δημοτικὸ Σχολεῖο. Σήμερα ἡ Ἑθνικὴ Στέγη εἶναι ἀνεξάρτητο Σωματεῖο, μὲ περίφημο ἰδιόκτητο κτίριο καί μὲ πολλοὺς οἰκοτρόφους. Ἡ Αὔρα ἔδειχνε πάντα θερμὸ ἐνδιαφέρον καί γιά τίς ἄλλες Σχολές ποὺ ἴδρυσε ὁ Σύνδεσμος, τὴν Ἑσπερινὴ Ἑμπορικὴ Σχολὴ Θηλέων τὸ 1925 καί τὴν Παπαστράτειο Σχολὴ Παιγνιδιῶν καί Διακοσμητικῆς τὸ 1929, ποὺ ἰδρύθηκαν μὲ πρωτοβουλία τῆς Γενικῆς Γραμματέως τοῦ Συνδέσμου Μαρίας Σβώλου, καθὼς καί γιά τὰ ἐπιμορφωτικὰ Κέντρα τοῦ Συνδέσμου ἀναλαβητῶν ἐνηλίκων Γυναικῶν.

Τὸ Φθινόπωρο τοῦ 1923 ὁ Σύνδεσμος Δ. Γ. ἐκδίδει τὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ μηνιαίου Δελτίου του μὲ τὸν τίτλο «Ὁ Ἀγώνας τῆς Γυναίκας». Ὅλοι θὰ ἔχετε ἀκούσει γιά τὸν περίφημο «Ἀγώνας τῆς Γυναίκας». Σπάνια στὴν ἱστορία τοῦ τόπου μας ἔχει κτυπηθῆ ἔντυπο ὅσο αὐτός. Τὶ δὲν γράφηκε καί τὶ δὲν εἰπώθηκε γιά τὸν «Ἀγώνας τῆς Γυναίκας». Ἐγινε σάτυρα, ἐπιθεώρηση, ἀνεξάντλητη πηγὴ γιά εὐκολο καί φθιγνὸ πνεῦμα. Ἀκοῦστε σήμερα τὸ πρόγραμμα τοῦ κατασκευοφανημένου αὐτοῦ Ἀγώνα μας, ὅπως τὸ ἀνέλυε ἡ Αὔρα Θεοδωροπούλου στό

πρῶτο τεῦχος. «Ἐκλείσαν τρία χρόνια ποὺ ἀρχισε ὁ ἀγώνας μας μὲ τὴν ἴδρυση τοῦ Συνδέσμου ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς Γυναίκας. Ὁ ἀγώνας αὐτὸς ἦταν ἕως τώρα ἐντατικός, ἀλλὰ περαιορισμένος. Ἐργασθήκαμε σὲ βάθος ὄχι σὲ πλάτος. Ἔτσι ἔπρεπε νὰ γίνῃ στὴν ἀρχή. Νὰ κατατοπιστοῦμε στὴν παγκόσμια κίνηση, καί νὰ μελετήσωμε τὸ ζήτημα σχετικὰ μὲ τὸν τόπο μας. Τώρα ἀρχίζει τὸ δεύτερο στάδιο»... Καί συνεχίζει ἡ Αὔρα Θεοδωροπούλου: «Δὲν ἔχομε σκοπὸ νὰ γκρεμίσωμε τὸ ἑλληνικὸ σπιτί, τὴν ἑλληνικὴ οἰκογένεια. Θέλομε μονάχα νὰ ἀνοίξωμε τὰ παράθυρα αὐτοῦ τοῦ σπιτιοῦ, διάπλατα πρὸς τὸν ἥλιο καί τὸν ἀέρα. Νὰ μπῆ μέσα ὄλο τὸ φῶς καί τὸ ὄξυγόνο ποὺ χρειάζεται τὸ ἑλληνικὸ σπιτί ὅταν ὀργανωθῆ ἐπάνω στὰ θεμέλια τὰ ἀσάλευτα τῆς ἰσότητος καί τῆς δικαιοσύνης. Δὲν θὰ τὸ στηρίξωμε ποτὲ σὲ ἓνα ἀχαλίνωτο ἀτομισμὸ, στὴν περιφρόνηση καί κηδεμόνευση τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τὸν ἄλλο, ἀλλὰ στό σεβασμὸ κάθε ἀνθρώπινης ἀξίας, τοῦ ἀνδρός, τῆς γυναίκας, τοῦ παιδιοῦ, κάθε ἀτόμου ποὺ ἀποτελεῖ τὸν κοινωνικὸ πυρῆνα, τὴν οἰκογένεια. Κι' ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ πρότυπο τοῦ σπιτιοῦ θὰ χτιστῆ ἡ καινούργια πολιτεία, ὅπου ἄνδρες καί γυναῖκες θὰ μποροῦν νὰ ζοῦν ἐλεύθεροι, λυτρωμένοι ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσή του δυνατοῦ, κρατώντας μὲ ὅλη τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια τὴν μούρα τους στό χέρι τους».

Χωρὶς ποτὲ νὰ παρεκλίνῃ ἀπὸ τὸ πρόγραμμα αὐτὸ ὁ Ἀγώνας τῆς Γυναίκας πάντα φωτισμένος, τίμος, ἀκομμάτιστος, χωρὶς αἰχμές καί ἀκρότητες, κάτω ἀπὸ τὴ συνετὴ Διεύθυνση τῆς Αὔρας Θεοδωροπούλου, συνέχισε ἀδιάκοπα τὴν ἔκδοσή του, ἕως τὸ 1936, ὁπότε διέκοψε τὴν ἔκδοσή του κατὰ τὴν Δικτατορία Μεταξά. (Σήμερα τιμῶντας τὴν Μνήμη τῆς Αὔρας, θελήσαμε νὰ ἐπανεκδόσωμε τὸ δελτίο τοῦ Σ.Δ.Γ. μὲ τὸν ἴδιο τίτλο).

Ὅποιος δὴποτε ξεφυλλίζει σήμερα τίς ἐλάχιστες γραμμὲς τοῦ «Ἀγώνα τῆς Γυναίκας» ποὺ ἔχουν περισωθῆ σὲ ἰδιωτικὰ χέρια, δίκαια διερωτᾶται: Γιατί ἐπικρίθηκε ὁ Ἀγώνας αὐτός; γιατί προκάλεσε τόση μῆνη, τόση ἔχθρα, τόση συκοφαντία; ἡ ἀπάντησή εἶναι ἀπλή. Ὁ «Ἀγώνας τῆς Γυναίκας» ὅπως καί ἐκείνη ποὺ τὸν διηύθυνε, ἡ Αὔρα Θεοδωροπούλου, ἔβλεπαν πέρα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τους καί γιατί εἶναι ἀπείρως εὐκολώτερο νὰ πολεμᾷς προλήψεις παρὰ νὰ μάχεσαι ἰδέες.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ τὸ 1923, μὲ πρωτοβουλία τῆς Αὔρας Θεοδωροπούλου, στό Διεθνὲς Συνέδριο τῆς Ρώμης, στό ὁποῖον ὁ Σ.Δ.Γ. εἶχε λάβει μέρος, καί εἶχε εκπροσωπηθῆ, ἀπὸ τὴν Αὔρα, ἰδρύεται ἡ Μι-

κρή Entente τῶν Γυναικῶν, μὲ μέλη τὴν Ἑλλάδα, Νοτιοσλαβία, Ρουμανία, Πολωνία καὶ Τσεχοσλοβακία, εἰρηνικὴ πρωτοβουλία καὶ παρήγορη προσπάθεια γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ζοῦσε τότε ὑπὸ τὴν ἀπειλὴ τοῦ πολέμου, ἡ δὲ πρωτοβουλία αὐτὴ τῆς Αὔρας ἀπέσπασε τὰ συγχαρητήρια τῆς τότε Κυβερνήσεως.

Ἡ Αὔρα Θεοδωροπούλου, καθ' ὅλη αὐτὴ τὴ μακρόχρονη διάρκειά της Προεδρίας της στὸ Φεμινιστικὸ Σύνδεσμο, ἀπὸ τοῦ 1920 ἕως τὸ 1963, ἐπὶ 43 ὁλόκληρα χρόνια, ἀγωνιζόταν πάντα μὲ τὴν ἴδια θέρη, γιὰ τὴν ἀπόλυτη ἰσότητά της Γυναίκας. Εἶναι πραγματικὰ μοναδικὸ τὸ φαινόμενο αὐτό. Ἐργάσθηκε ὅσο καμὰ ἄλλη γυναίκα στὴν Ἑλλάδα, μὲ σύστημα, μὲ ἀξιοθαύμαστη ὀργανωτικὴ ἱκανότητα, μὲ ἀπόλυτα δημοκρατικὴ ἀντίληψη, μὲ διορατικότητα, μὲ ἀδάμαστο θάρρος καὶ κυρίως μὲ πρωτοπορικὴ πάντοτε ἀντίληψη ὅλων τῶν θεμάτων, γενικῶν καὶ εἰδικῶν.

Ἡ Αὔρα Θεοδωροπούλου δὲν ὑπῆρξε μόνον ἡ κατ' ἐξοχὴν Ἑλληνίδα Φεμινίστρια, ἦταν καὶ διεθνῶς γνωστὴ. Οἱ εἰσηγήσεις της στὰ Διεθνῆ Συνέδρια γιὰ τὰ γυναικεῖα ζητήματα στὰ ὁποῖα ἐλάμβανε μέρος, ἐγένοντο πάντοτε παμψηφεί δεκτές, καὶ ἀκόμη καὶ εἰς τὰ ἐντελῶς τελευταῖα της χρόνια, ὅταν ἡ προχωρημένη ἡλικία καὶ ἡ σοβαρὰ κλονισμένη ὑγεία της δὲν τῆς ἐπέτρεπαν νὰ ταξειδεύη, οἱ εἰσηγήσεις ποὺ ἔστειλε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἦταν πάντοτε δεκτές. Ἡ Ἀγγλίδα Φεμινίστρια Mrs. Margaret Corbet Ashby, προσωπικότης τῆς Ἀγγλίας, παλαιὰ συνεργάτρια τῆς Αὔρας, στὴ Διεθνῆ Ἐνωσὶ Γυναικῶν, γράφει στὸ φύλλο τοῦ Ἀπριλίου 1963 τοῦ Δελτίου International Women's News, μεταξὺ ἄλλων : « Ὁ αἰφνίδιος θάνατος τῆς Αὔρας Θεοδωροπούλου εἶναι μιὰ θλιβερὴ εἴδηση γιὰ ὅλους ἐμᾶς ποὺ θυμόμαστε τὰ πολλὰ χρόνια ποὺ ὑπῆρξε συνεργάτριά μας στὴ Διοίκηση τῆς Alliance. Ἡ Αὔρα ὑπῆρξε μιὰ ἐργάτρια τῆς ἰδέας μὲ μεγάλη καρδιά σὲ ἐποχὴ ποὺ ὁ Φεμινισμὸς στὴν Ἑλλάδα ἀπείχε πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ γίνεταί παραδεκτός. Ἡ Αὔρα εἶχε ἀπέραντο θάρρος καὶ φωτεινὸ πνεῦμα καὶ ἐνέπνεε ὅλους ὅσοι ἐργάζονταν μαζί της».

Οἱ Ἑλληνίδες ὅλες ἀνεξαιρέτως καὶ ἰδιαίτερα οἱ νέες ἐργαζόμενες ἔχουν ὑποχρέωση νὰ ἐνθυμούνται μὲ εὐγνωμοσύνη καὶ σεβασμὸ τὴν Αὔρα Θεοδωροπούλου. Πρέπει νὰ πληροφορηθοῦν ὅτι ἂν σήμερα ὅλες οἱ πόρτες εἶναι ἀνοιχτές καὶ στὴν ἐκπαίδευση καὶ στὴν ἐργασία, αὐτὸ ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον στὴν Αὔρα Θεοδωροπούλου. Τὸ δικαίωμα ποὺ ἔχει σήμερα ἡ Ἑλληνίδα νὰ ψηφίζει καὶ νὰ ἐκλέγεται, εἶναι ἀποτέλεσμα μακροχρονίας πάλης τῆς Αὔ-

ρας, πάλης ἐναντίον ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Ἡ Αὔρα Θεοδωροπούλου, ψηλὴ, λεπτὴ, ἐπιβλητικὴ, μὲ τὰ μεγάλα της γυαλιὰ, πίσω ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔλαμπαν σπινθηροβόλα μάτια, μὲ τὸν ἀπαλὸ τόνο τῆς φωνῆς της, ἦταν ἡ ἐνσάρκωση τῶν νέων ἰδεῶν, ἡ ἐνσάρκωση τῆς γυναικείας ποὺ πραγματικὰ πιστεύει στὴ γυναικεῖα πρόοδος καὶ ἐξέλιξη. Ἀλλὰ δὲν ἦταν μόνον αὐτό. Ἦταν παράλληλα ὑπόδειγμα ἐπαγγελματίου, συζύγου καὶ νοικοκυρᾶς. Ὡς σύζυγος τοῦ Σπύρου Θεοδωροπούλου, τοῦ γνωστοῦ ποιητοῦ καὶ λογοτέχνη "Ἁγὶ Θέρου, ἦταν ἡ ἀντάξια σύντροφος τῆς ζωῆς του, καὶ τὸ πολιτισμὸν, φιλόξενο καὶ χαρούμενο σπίτι τους στὴν ὁδὸ Διονύσου στὴν Κηφισιά, ἐπὶ ὁλόκληρα χρόνια ἐδέχτο κάθε Κυριακὴ, ὅτι καλλίτερο εἶχε νὰ παρουσιάσῃ ἡ ἑλληνικὴ διανόηση. Μὲ τὴν χαρακτηριστικὴ τους ἀπλότητα, ἡ Αὔρα καὶ ὁ Σπῦρος, ἐδέχονταν μὲ πραγματικὴ ἀγάπη καὶ ἀνυπόκριτη φιλοφρόνηση, ὅλους τοὺς πολυπληθεῖς φίλους τους. "Ὅλοι ὅσοι εἴχαμε τὴν εὐτυχία νὰ περάσωμε ἀπὸ τὸ εὐλογημένο ἐκεῖνο σπίτι, καὶ νὰ καθήσωμε κοντὰ στὸ χαρακτηριστικὸ του «τζάκι», θὰ θυμόμαστε τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ἐγκαρδιότητα ποὺ μᾶς ἐδειχναν ἡ Αὔρα καὶ ὁ Σπῦρος, ποὺ εἶχαν τόση κατανόηση καὶ τόση ἀγάπη μεταξὺ τους.

Ἡ μοῖρα θέλησε ὁ ἀγαπημένος σύντροφος τῆς Αὔρας Θεοδωροπούλου, νὰ προηγηθῆ κατὰ δύο περὶπου χρόνια, στὸ τελευταῖο ταξεῖδι! Ὅπως ἐπίσης ἡ μοῖρα θέλησε νὰ ἰδῆ ἡ Αὔρα τὸ χαμὸ τοῦ ἀγαπημένου της ἀνεψιοῦ τοῦ ἀλησμόνητου καλλιτέχνη Γιώργου Παππά. Ἡ Αὔρα ὑπέμεινε καρτερικὰ τὸ χαμὸ τοῦ Σπύρου της, καὶ ἀφοσιώθηκε στὴν ἔκδοσιν τοῦ τελευταίου ἀδημοσίετου ἔργου του, παρ' ὅλη τὴν προχωρημένη ἡλικία της, παρ' ὅλη τὴν σημαντικὰ μειωμένη ὄρασή της, παρ' ὅλη τὴν σοβαρὰ κλονισμένη ὑγεία της. Εὐτύχισε νὰ ἰδῆ τυπωμένο αὐτὸ τὸ βιβλίον, τελευταῖα της προσφορὰ στὸν ἀγαπημένο της Σπῦρο. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες, φεύγει καὶ ἡ Αὔρα γιὰ τὸ μεγάλο της ταξεῖδι, γιὰ νὰ συναντήσῃ καὶ πάλι τὸν Σπῦρο!

Μιὰ Κυριακὴ πρωτὶ, στίς 20 Ἰανουαρίου 1963 ἡ Αὔρα σβύνει ἤρεμα καὶ ἀθόρυβα σ' ἓνα νοσοκομειακὸ κρεβάτι, χωρὶς νὰ ἔχη κανένα δικό της κοντά, ἀλλὰ περιστοιχισμένη ἀπὸ λίγες πιστὲς συνεργάτριές της, ποὺ θρηνήσαμε ἀληθινὰ τὸ χαμὸ τῆς Προέδρου μας, τῆς «Κυρίας Αὔρας», ὅπως τὴν ἀποκαλούσαμε, ἀπὸ τὴν ὁποῖα ἔχομε τόσα διδαχθῆ καὶ στὴν ὁποῖα χροεσοτοῦμε τόσα πολλά!

Ὁ Σ.Δ.Γ. ἔχασε τὴν ἐπίτιμο Πρόεδρό του, τὴν ἐκλεκτὴ Γυναίκα μὲ τὴν δυνατὴ προσωπικότητα καὶ μὲ τὴν ἀπέραντη πολιτικότητα, ποὺ εἶχε τὸ ἔμ-

φντο χάρισμα νά τακτοποιῆ ὅλες τῖς ἀντιθέσεις, χω-
ρίς νά δυσανεστῆ κανένα, καὶ νά προβάλλῃ ὅλες τῖς
συνεργατίες της. Ἐπὶ πλέον τὴν πιὸ δημοκρατικὴ
Πρόεδρο πὸν μπορεῖ κανεὶς νά φαντασθῆ. Ἄλλὰ
καὶ ἡ Ἑλλάξ ἔχασε μιὰ ἐξαιρετὴ Ἑλληνίδα, μιὰ
γυναῖκα μὲ πολὺπλοκὴ προσωπικότητα μὲ ἐξαιρετε-
ς ἰκανότητες πὸν προσέφερε ὀλόκληρη τὴ μακρὰ ζωὴ
της, στὴν ὑπηρεσία τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Τὸ πέρασμα τῆς Αὔρας ἀπὸ τὴ ζωὴ ἦταν μιὰ δρο-
σερὴ πνοὴ «ΑΥΡΑΣ» πὸν θὰ μείνῃ ἀξέχαστη σὲ ὄ-
λους ὅσοι τὴν γνώρισαν, καὶ τὸ παράδειγμά της θὰ
εἶναι φωτεινὸς φάρος πὸν θὰ φωτίζῃ καὶ θὰ καθο-
δηγῆ τῖς νεώτερες Ἑλληνίδες.

Αἰωνία της ἡ Μνήμη.

Α. ΜΗΝΙΑΤΗ
Ἄντιπρόεδρος Σ.Δ.Γ.